

Művészet

SCOTT McCLLOUD:
A képregény mestersége

Scott McCloud előző kötete, amely magyarul *A képregény felfedezése* címmel jelent meg, jelentős municiót szolgáltatott a képregény rajongóinak, hiszen okosan és szellemesen sorakoztatta fel azokat az érveket és indokokat, amelyek e műfaj önértékét és létjogosultságát igazolják. Ráadásul szerzője-alkotója annak idején nem kisebb bravúrt hajtott végre, mint hogy képregénnyé gyúrta művészetfilozófiai eszmefuttatásait, ezzel is jelezve, a műfaji lehetőségek már-már végtelenek, az alkotói hozzáálláson múlik minden.

E bravúrt sikerült még egyszer megismételnie. A folytatás, amelynek magyar fordítására szerencsére nem kellett sokat várni, ha lehet, még inkább erőtől és fantáziától duzzadó munka. Látszatra amolyan népszerű „hogyan csinálj” kiadvánnyal van dolgunk, legalábbis a cím alapján könnyű ezt feltételezni, ám valójában ennél sokkal többről van szó. McCloud ezúttal ténylegesen a képregény készítésének fortélyaival igyekszik megismertetni az olvasót, ám könnyen csalódik az, aki kizárólag trükkökre vágyik, vagy úgy érzi,

hogy művészi kiteljesedésének egyetlen akadályá eddig az volt, hogy nem tudja, milyen vastagságú és márkájú tusollat érdemes beszereznie. *A képregény mestersége* per sze számtalan tanács és figyelmeztetés gyűjteménye, de nem a tanfolyamokra jellemző szájbarágás, hanem a szemléletformálás az alapvető célja.

McCloud rögtön a kötet elején számba veszi, hogy mitől is működik egy képregény, milyen lépéseket

nem szabad kihagyni az alkotómunka során. Többször és részletesen végigmegy azon a szempontrendszeren, aminek segítségével szerinte már a tervezés fázisában olyan döntéseket lehet hozni, amelyek révén szavatolható, hogy a kész mű érdekes és

hiteles (híhető) legyen. Ráadásul rögtön illusztrálja is téziseit, számtalan kis képregényt illeszt művébe. Ezeket sokszor átalakítja, szétszedi, ezzel is alátámasztva mondanivalóját. Szavainak (képeinek) tehát fedezete van, ráadásul McCloud maga is bevallja, a rá egyébként is jellemző öniróniával és kikacsintó szándékkal, hogy a könyv írásával-rajzolásával egy későbbi mű elkészítéséhez tréningezik.

McCloud egyébiránt éppen ironizáló hajlamával és széleskörű uta-

Reneszánsz utak – virtuális találkozások

lásrendszerével (amibe klasszikus műalkotások megidézése éppúgy belefér, mint a kortárs képregényalkotók műveiből vett részletek beillesztése) éri el többek között, hogy könyve sosem lesz tankönyvíví. Sokkal inkább érzi az olvasó, hogy együttgondolkodásra hívja a szerző. Persze van a könyvben hagyományosabbnak tekinthető okítás és fejtárgítás, és igen, még a tusollak kérdését is érinti McCloud. Sőt az ideális rajzasztalról és a számítógépes alkotás eszköztáráról sem mulaszt el értekezni.

Ám sajnos nem ezek képezik a legértékesebb részeit a kötetnek. Túlzottan hosszadalmas és túlbeszélte például az a rész, ahol a mimika és a testbeszéd kerül terítékre, főleg azután, hogy a szerző maga is beismeri, sok olyan könyv létezik már, melyek az ilyen irányú ismeretszerzést teszik lehetővé. Ennek ellenére McCloud majd minden oldalon képes valami olyan, egyébként evidenciának tűnő összefüggésre ráirányítani a figyelmet, ami nemcsak a képregényolvasók többségének jelenthet „aha-élményt”, hanem gyaníthatóan azok számára is hasznos felismerésekhez vezet, akik maguk is a műfaj alkotóinak tekinthetők.

P. SZATHMÁRY ISTVÁN

(Fordította Kepes János, Nyitott Könyvműhely, Budapest, 2008, 256 oldal, 2980 Ft)

A Petőfi Irodalmi Múzeum új reneszánsz kiállítása telitalálat. A reneszánsz világát a korabeli értelmiségi elit szemén keresztül mutatja be, így viszonylag kis anyaggal is átfogóbb összképet ad a korról, mint egy történeti tárlat. Ismerjük a különböző korszakfogalmak retorikai függését és a különböző megközelítésekkel adódó, akár egymásnak ellentmondó értelmezhetőségét. Erre a reneszánsz éve alkalmából életre hívott különféle események élő példák sorát vonultatták fel. A reneszánsz történeti fogalma éppoly megragadhatatlan és sokszínű, mint más korszakoké, mégis van egy mindenki által ismert ideája, esszenciájának szimbolikus megjelenítése: a könyvei fölé görnyedő humanista tudós képe.

A kiállítás azonban nem a magányban porosodó tudós kutatókról szól, hanem a Sodalitas Litteraria Danubiana, vagyis a Dunamenti Tudós Társaság működésén keresztül a 15. század végi értelmiség napsütötte életéről, *symposion*okról, lakomákról, felolvasásokról, költészetről és szerelemről. No meg a korabeli tudományosság bemutatásáról. A korszakról mint szellemi teljességről.

Az 1497-ben, Budán alapított tudós társaságban hivatalnokok, csillagászok, térképészek, orvosok, irodalmárok, filológusok és költők adták át egymásnak a humanista műveltséget.